

SỰ TÍCH BÁNH CHƯNG BÁNH GIẤY



nhà nam



NHÀ XUẤT BẢN
MỸ THUẬT



SỰ TÍCH BÁNH CHƯNG BÁNH GIẦY

MINH CHÂU *kể*,
NGUYỄN QUỐC HIỆU *vẽ*



NHÀ XUẤT BẢN
MỸ THUẬT



Vào đời vua Hùng thứ sáu, sau khi đã trị vì nhiều năm, nhà vua thấy mình tuổi đã cao, sức đã yếu, nên có ý truyền ngôi cho một vị hoàng tử tài đức, còn mình thì nghỉ ngơi hưởng phúc.



Hiền một nỗi, các bà vợ lại sinh cho nhà vua tới hai mươi hai người con, người nào cũng đều khôn lớn trưởng thành cả. Chuyện này làm nhà vua trăn trở nhiều đêm, vì không muốn các con tranh giành nhau mà dẫn đến bất hòa.



Sau rớt, một viên cận thần nghĩ ra một kế khiến vua rất đẹp lòng. Ngài quyết định mở cuộc thi tài để chọn người nối ngôi.



Vua cho gọi các hoàng tử đến, rồi tuyên bố: “Cha cũng đã sắp sửa gặt đất xa trời, nên muốn truyền ngôi cho một trong số các con. Bây giờ các con hãy đi tìm hoặc làm một món ăn lạ để cúng tổ tiên. Ai có món ngon nhất, lạ nhất thì cha sẽ cho kế vị ngai vàng.”





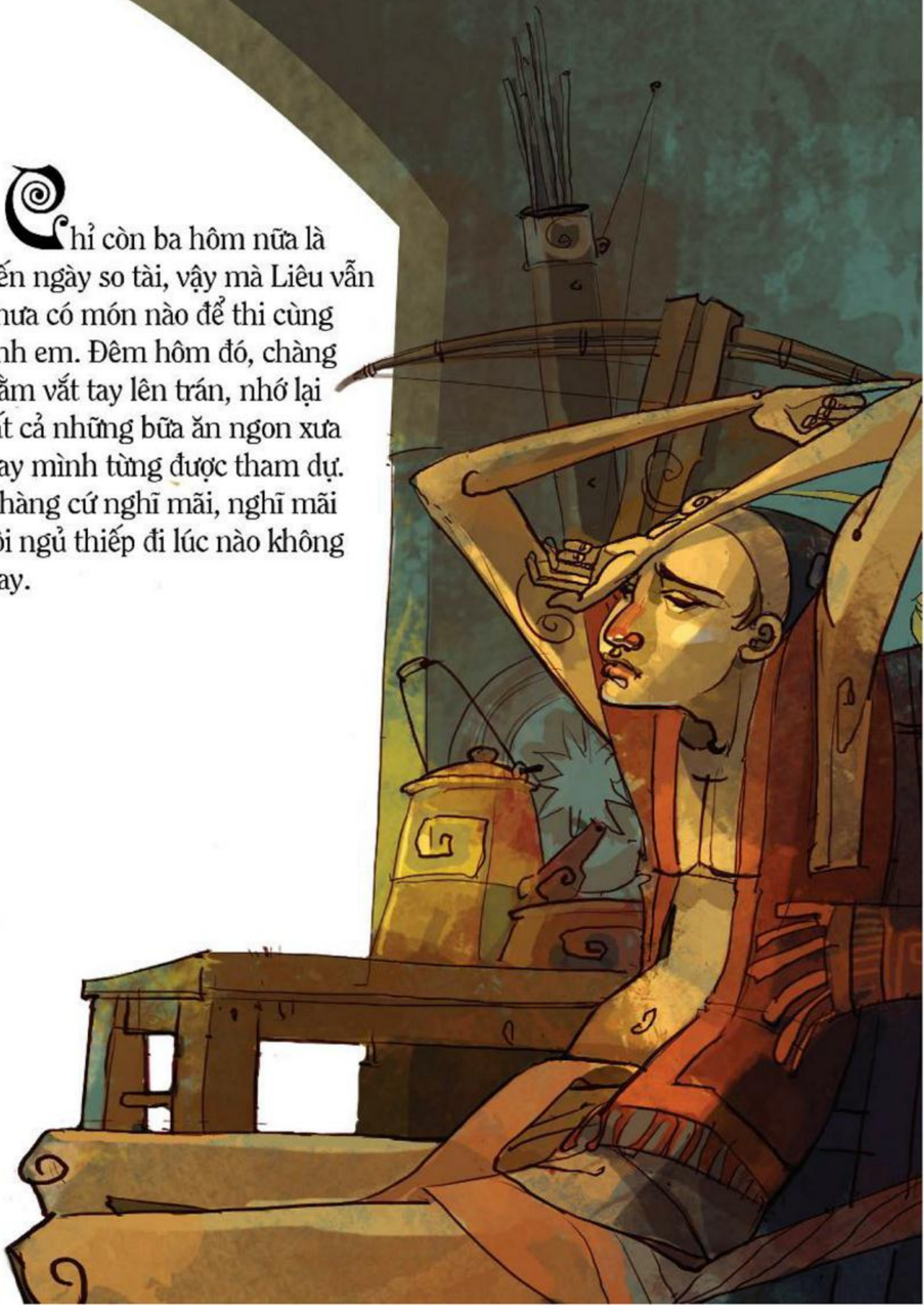
Nghe vua cha phán bảo như vậy, các hoàng tử liền cho người đi khắp rừng núi biển sâu tìm kiếm các thức ăn quý báu. Hễ nghe nói ở đâu có món gì lạ, món gì ngon là bọn họ lại tranh nhau tới lùng sục cho kỳ được.





Trong số các con vua, có chàng Liêu là hoàng tử thứ mười tám. Song, vì mồ côi mẹ từ nhỏ nên chàng là người nghèo khó và cô đơn nhất. Vì không có người hầu kẻ hạ, nên trong khi các hoàng tử khác cho người sục sạo khắp chốn tìm kiếm của ngon vật lạ thì Liêu chỉ lủi thủi ở nhà, chưa biết làm cách nào cho đẹp lòng vua cha.

Chỉ còn ba hôm nữa là đến ngày so tài, vậy mà Liêu vẫn chưa có món nào để thi cùng anh em. Đêm hôm đó, chàng nằm vắt tay lên trán, nhớ lại tất cả những bữa ăn ngon xưa nay mình từng được tham dự. Chàng cứ nghĩ mãi, nghĩ mãi rồi ngủ thiếp đi lúc nào không hay.





T

Trong mơ, Liêu thấy mình vẫn đang loay hoay nghĩ cách... Chợt có một vị nữ thần từ trên trời bay xuống nói: “Trên đời này, to lớn thì không gì bằng trời đất, của quý báu ở chốn trần gian - không gì bằng lúa gạo. Sơn hào hải vị cũng không thể sánh được với hạt gạo làm ra bằng sức lao động của con người. Sao con không dùng thứ quý giá nhất ấy mà làm ra món ăn tượng trưng cho trời đất, lấy đó làm quà dâng lên tổ tiên và vua cha để tỏ bày lòng hiếu thảo!”



Liều vội quỳ xuống cảm tạ
nhưng nữ thần đã biến mất trong
làn khói sương vẩn vít.



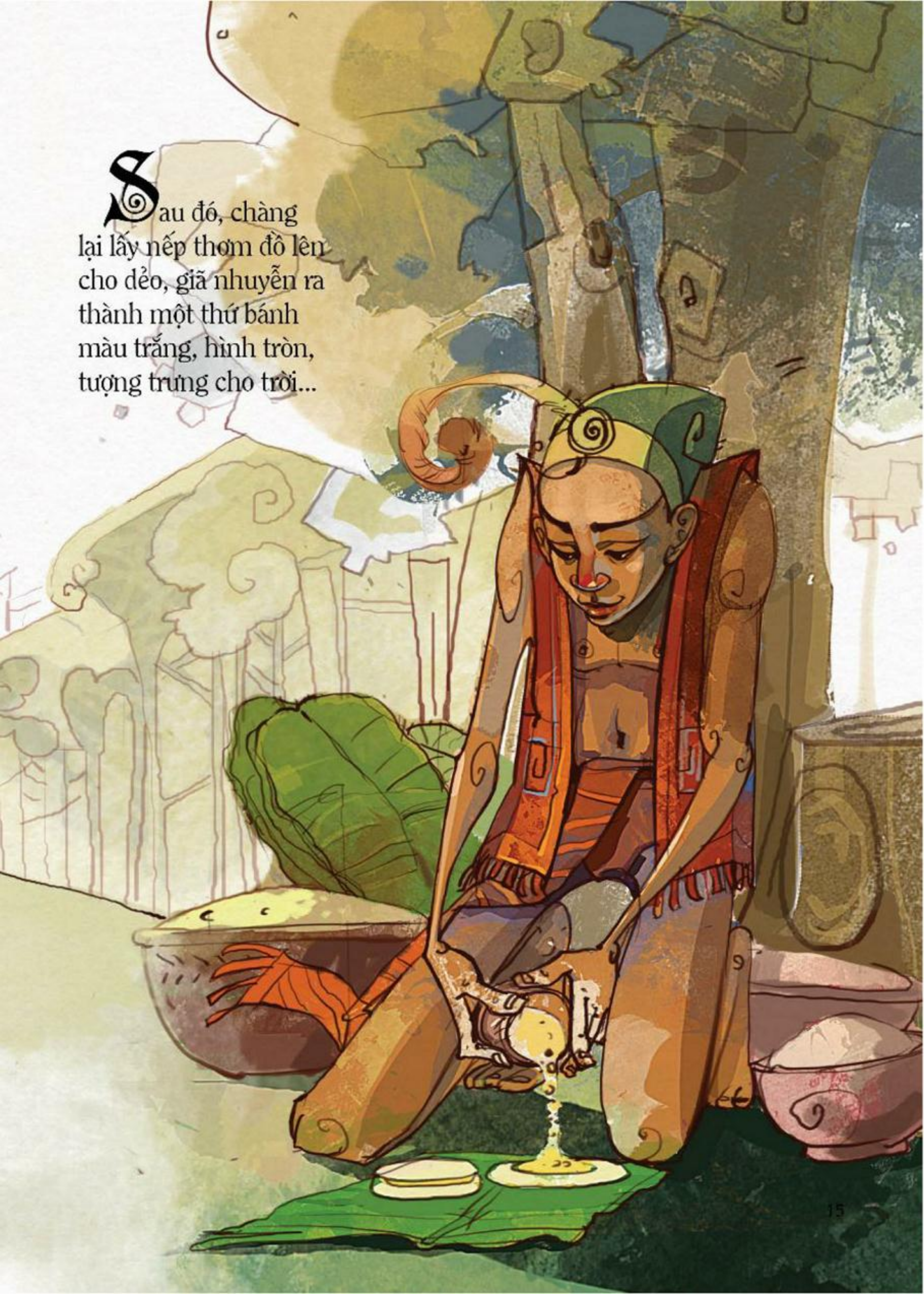
A stylized illustration of a man's face in profile, looking towards the left. He has a long, thin nose and is wearing a blue garment with a white spiral pattern. A yellow butterfly is flying near his nose. The background features swirling blue and white patterns, suggesting clouds or water. The overall style is artistic and expressive, with visible brushstrokes and a warm color palette.

Rồi
chàng bàng hoàng
tỉnh giấc. Chàng ngồi
thờ ra, ngẫm nghĩ về điều
nữ thần dạy bảo trong mơ, và
cũng nhớ lại mình đã lao động
vất vả thế nào mới làm ra
được hạt gạo thơm ngon
dẻo ngọt.



Nghĩ mãi rồi cũng ra, chàng quyết định làm hai thứ bánh tượng trưng cho trời và đất để dâng vua cha. Chàng đi vo gạo nếp, đãi đậu xanh, mổ lợn lấy chỗ thịt ngon nhất, đi hái những tàu lá dong tươi xanh nhất mang về. Chàng lấy lá dong gói thành thứ bánh hình vuông màu xanh, tượng trưng cho đất, bên trong bỏ thịt, đỗ để tỏ ý đất mang cầm thú, cỏ cây...

Sau đó, chàng
lại lấy nếp thơm đồ lên
cho dẻo, giã nhuyễn ra
thành một thứ bánh
màu trắng, hình tròn,
tượng trưng cho trời...



Ngày các hoàng tử đưa món ăn về dự thi là một ngày kinh đô Phong Châu náo nhiệt chưa từng thấy. Dân chúng ở khắp nơi đổ về đông nghịt, ai nấy đều háo hức chờ đợi một cái Tết tung bừng hiếm thấy: bắt đầu bằng cuộc thi của các hoàng tử, và kết thúc bằng lễ lên ngôi của vua Hùng thứ bảy.







© Các hoàng tử lần lượt dâng món ăn quý giá mà họ đã vất vả tìm kiếm cả năm qua lên vua cha. Thôi thì đủ cả, nào là các loại sơn hào như nem công, chả phượng, tay gấu, gan tê... cho tới các loại hải vị được chế biến cầu kỳ từ yến sào, vi cá, hải trư, đẹn biển... Lại có cả người dâng lên thứ mỹ tửu đáng giá nghìn vàng mua được từ phương Bắc xa xôi...



Vua Hùng nếm hết các món và cũng trầm trồ cùng bá quan trước sự cầu kỳ của các con. Song dường như chưa có món nào đặc sắc khiến nhà vua hoàn toàn mãn nguyện, để có thể truyền ngôi cho người làm ra nó.





Các hoàng tử đều đã dâng
món ăn lên vua cha, chỉ có mình
Liêu là vẫn ngại ngùng, do dự...



Vì hai món bánh của chàng so với các thức trân phẩm của họ thì quê mùa quá. Mãi đến khi vua cha gọi tên, chàng mới bê hai mâm bánh dâng lên.






Mọi người thoạt nhìn thấy cổ của chàng thì đều lắc đầu bĩu môi, vẻ chê bai hiện rõ trên nét mặt. Vài người còn tiếc thay cho chàng: chỉ vì nghèo khó mà không thể dâng món ngon vật lạ sánh cùng các hoàng tử khác.

Vua Hùng ném món bánh lạ của người con thứ mười tám dâng lên, và hết sức ngạc nhiên trước hương vị đặc biệt của nó. Nhà vua lật lên lật xuống, ngắm kỹ càng những tấm bánh còn chưa bóc, rồi cho đòi con trai lên hỏi rõ cách thức làm bánh thế nào.



A stylized illustration of a person, likely a woman, wearing traditional orange and brown clothing. The person is shown from the waist up, with their right arm raised and hand open. The background is a light beige color. In the upper right corner, there is a small, abstract yellow shape that resembles a piece of fabric or a decorative element. The overall style is reminiscent of traditional East Asian art.

Chàng Liêu liền tâu lên ý nghĩa của hai thứ bánh làm theo ý trời tròn đất vuông. Đồng thời, chàng cũng không quên kể với vua cha giấc mộng hôm trước.







Quá trưa hôm đó, vua Hùng cho gọi tất cả hoàng tử, công chúa cùng bá quan đến và tuyên bố rằng chàng Liêu, người con thứ mười tám sẽ được truyền ngôi báu. Vua cầm hai thứ bánh lên và nói: “Hai món bánh này xứng đáng đứng đầu các thứ cỗ! Nó bày tỏ lòng hiếu thảo của người con, tôn kính cha mẹ như trời đất, nó chứa tấm tình yêu mến quê hương đồng ruộng. Hơn nữa, bánh này còn dễ làm vì nguyên liệu không gì khác chính là những hạt ngọc quý nhất của Trời Đất - hạt gạo. Phải là người có tài thì mới nghĩ ra được loại bánh ấy...”





Từ đó trở đi, hằng năm cứ đến ngày Tết, người ta lại làm hai thứ bánh đó để thờ cúng tổ tiên. Đó chính là bánh chưng và bánh giầy. Chàng Liêu sau đó lên ngôi, lấy hiệu là Tiết Liêu Vương, tức vua Hùng thứ bảy. Đó là một bậc vua hiền và được trăm họ yêu quý, nể phục.

SỰ TÍCH BÁNH CHỪNG BÁNH GIẤY

Bản quyền © Công ty cổ phần Văn hóa và Truyền thông Nhã Nam, 2010.



NHÀ XUẤT BẢN MỸ THUẬT

44B Hàm Long, Hoàn Kiếm, Hà Nội

ĐT: 04 38225473 - 04 39436126; Fax: 04 39436133

Chịu trách nhiệm xuất bản

Họa sĩ DẶNG THỊ BÍCH NGÂN

Biên tập: Minh Châu

Trình bày: Kim Liên

In 5.000 cuốn, khổ 15 x 21 cm tại Công ty In Tiến Bộ - 175 Nguyễn Thái Học - Hà Nội. Căn cứ trên số đăng ký kế hoạch xuất bản: 452-2010/CXB/03-24/MT và quyết định xuất bản số 264/QĐ-MT của Nhà xuất bản Mỹ Thuật ngày 28.6.2010.

In xong và nộp lưu chiểu quý III năm 2010.

Liên kết xuất bản và phát hành:

Công ty Văn hóa & Truyền thông Nhã Nam

1B/IF1, Thái Thịnh, Đống Đa, Hà Nội

Điện thoại: 04.35146875 - Fax: 04.35146965

Website: www.nhanam.vn

Email: nhanambook@vnn.vn

Chi nhánh tại TP Hồ Chí Minh

Nhà 015 Lô B chung cư 43 Hồ Văn Huê,

Phường 9, Quận Phú Nhuận, TP Hồ Chí Minh

Điện thoại: 08 38479853 - Fax: 08 38443034

Email: nhanamhcm@hcm.fpt.vn